

Martin Luther

– mannen som gjenoppdaget evangeliet.

REFORMASJON 500 år

1517-2017

Martin Luther

– mannen som gjenoppdaget evangeliet.

95 teser, 31.okt.-1517

«Når vår Herre og Mester Jesus Kristus sier: «Gjør bot!», så vil han at hele den troendes liv skal være en bot.»

Martin Luther

– mannen som gjenoppdaget evangeliet.

SKRIFTEN ALENE

KRISTUS ALENE

NÅDEN ALENE

TROEN ALENE

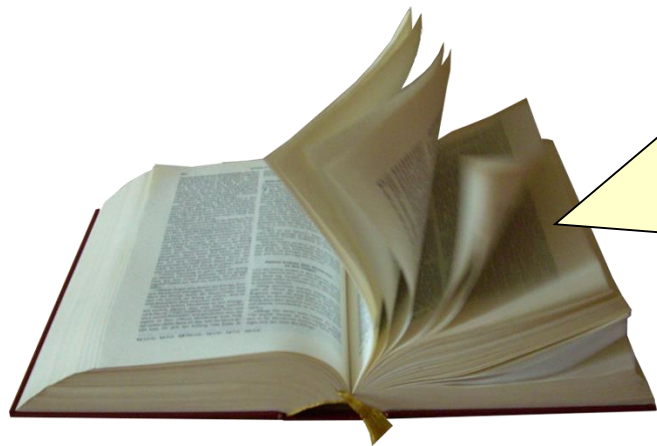
GUDS ÆRE ALENE

Martin Luther

– mannen som gjenoppdaget evangeliet.

Slottskirken i Wittenberg

Romerne 1,16-17

«For jeg skammer meg ikke ved evangeliet, for det er en Guds kraft til frelse for hver den som tror, både for jøde først og så for greker. For i det (evangeliet) åpenbares Guds rettferdighet av tro til tro. Som det står skrevet (Hab.2,4): Den rettferdige av tro skal leve.»

- 1483 – født 10. november i Eisleben. Hans og Margareta Luthers annet barn. Døpt 11. november på festdagen for St. Martin av Tours.
- 1484 – flyttet til Mansfeld i en alder av seks måneder.
- 1489 – begynner på latinskolen i Mansfeld fire og et halvt år gammel.
- 1497 – begynner på høyere skole hos munkene i Magdeburg.
- 1498 – elev ved latinskolen i Eisleben hvor dr. Trutvetter ser at det er «noe spesielt ved den gutten» og hvor fru Cotta hører ham synge og liker sangen hans.
- 1501 – reiser til Erfurt og begynner å studere ved universitetet.
- 1505 – fremdeles ved universitetet i Erfurt, studerer juss for å bli sakfører da han plutselig går inn i et Augustiner-kloster for å avlegge munke-løftet.
- 1507 – blir prest og forretter sin første gudstjeneste i mai – vender tilbake til universitetet for å studere teologi.
- 1508 – reiser til Wittenberg for å være midlertidig lærer ved kurfyrst Fredriks universitet.
- 1509 – vender tilbake til Erfurt hvor han både blir lærer og student.
- 1510 – forbereder seg til å reise til Rom, en reise som får ham til å undres.
- 1511 – tilbake til Wittenberg, denne gang for godt, lærer og predikant.
- 1512 – dr. Martin Luther, takket være universitetet i Wittenberg.
- 1514 – ser et stort lys i tårnrommet – lyset over ordene: «De rettferdige av tro skal de leve.»
- 1515 – overordnet for 11 augustinerklostre. Ofte på reise.
- 1517 – Tetzel og pave Leo går løs på Wittenbergs nabolag og Luther med hammeren slår fast de 95 tesene, 31. oktober.
- 1518 – møter kardinal Cajetan i Augsburg, rede til å bli tilrettevist på grunnlag av Skriften.

Martin Luther

– mannen som gjenoppdaget evangeliet.

- 1519 – snakker med Militz i Altenburg og diskuterer med John Eck i Leipzig.
- 1520 – holder trykkerne travelt opptatt med sin bok til Den tyske adelstand, Kirkens babylonske fangenskap og Et kristenmenneskes frihet. Blir ifølge paven et villsvin som har forvillet seg inn i Herrens vingård, men brenner bannbullen i Wittenberg.
- 1521 – selv om han er utstøtt, våger han å stå fram for keiseren i Worms, nekter å tilbakekalle, blir kidnappet og ført til Wartburg hvor han holdes i sikkerhet, endog før keiseren kan utstede ediktet i Worms som gjør ham fredløs. Under oppholdet på Wartburg, som ridder Georg, oversetter han Det nye testamente til tysk.
- 1522 – vender tilbake til et urolig Wittenberg, og det lykkes ham å gjenopprette ro og orden.
- 1525 – bondeopprøret hvor han først påpeker feil på begge sider, siden ber fyrstene slå det ned. Gifter seg med Katarina von Bora.
- 1528 – visitasreiser sammen med andre i kirkene i Sachsen.
- 1529 – utgir den store og lille katekisme, møter Zwingli hvor han hevdet at *er betyr er*.
- 1530 – adlyder kurfyrstens ordre om å holde seg i sikkerhet på Koburg, men ønsker at han hadde vært med på Riksdagen i Augsburg for å hjelpe Melanchton med Den augsburgske bekjennelse (Augustana).
- 1534 – blar i den første tyske bibel, sin egen oversettelse av både Det nye og Det gamle testamente. Hans nyfødte datter Margaret dør.
- 1537 – utarbeider de schmalkaldiske artikler som han er villig til å stå på helt til sin død.
- 1539 – godkjenner sammen med Melanchton, Philip Hessens planer om å ta en medhustru, en godkjennelse som han snart angrer.
- 1545 – nekter å ta del i pavens koncil i Trent som holder sitt første møte i desember.
- 1546 – forlater Wittenberg og dør i Eisleben 18. februar. Stedt til hvile i Wittenberg 22. februar hvor kisten finnes den dag i dag.

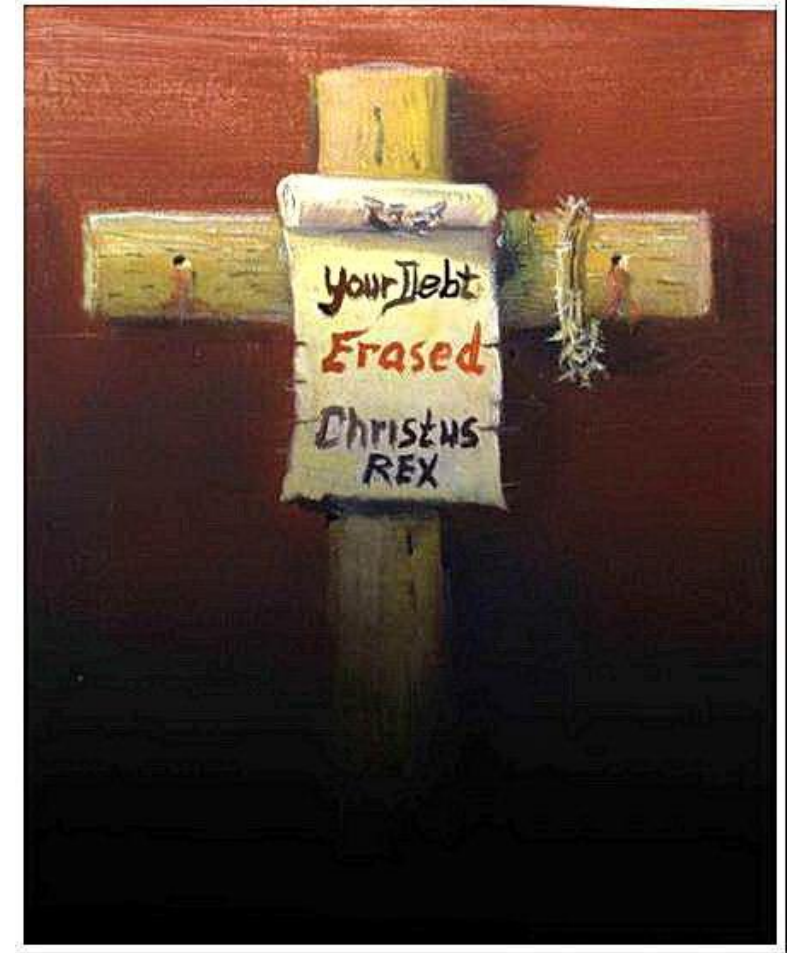
Martin Luther

– mannen som gjenoppdaget evangeliet.

Martin Luther

– mannen som gjenoppdaget evangeliet.

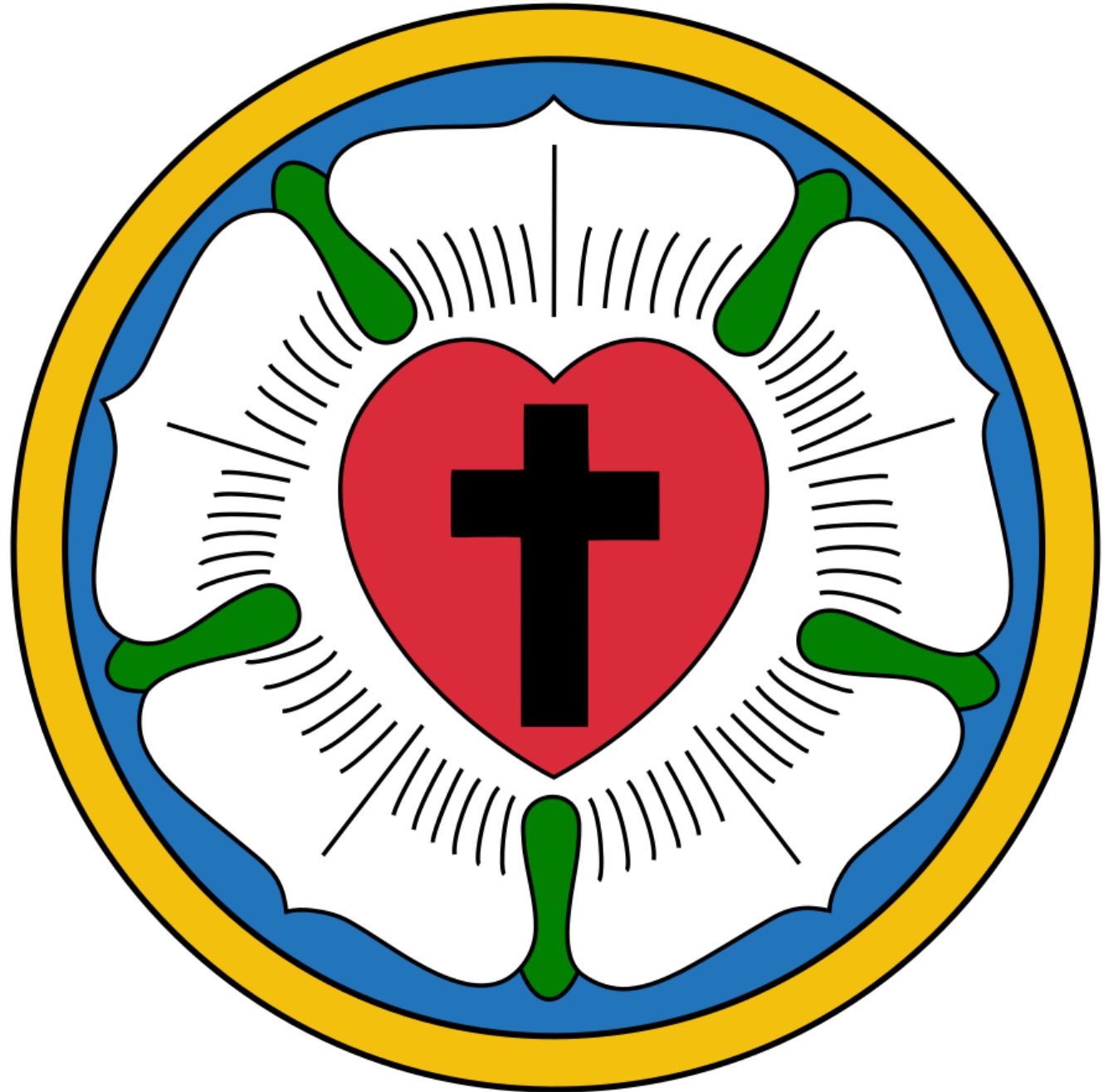
Hva vil det si å være
«luthersk»?

Luther-rosen

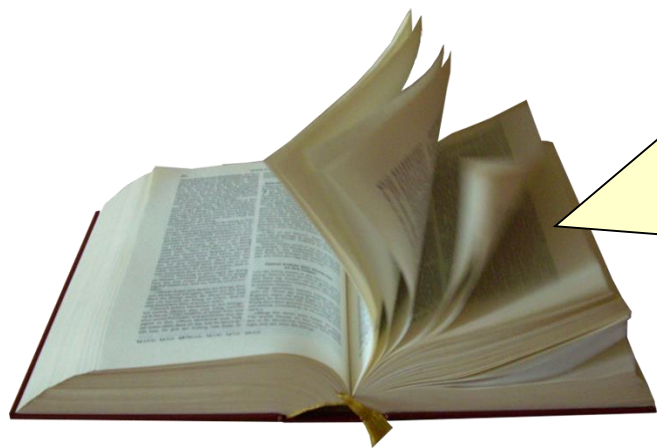
Martin Luther
– mannen som
gjenoppdaget
evangeliet.

Martin Luther

– mannen som gjenoppdaget evangeliet.

Romerne 1,16-17

«For jeg skammer meg ikke ved evangeliet, for det er en Guds kraft til frelse for hver den som tror, både for jøde først og så for greker. For i det (evangeliet) åpenbares Guds rettferdighet av tro til tro.

Som det står skrevet:

Den rettferdige av tro skal leve.»